A Könyvtárellátó — a könyvtárakért

A Könyvtárellátó két és féléves fennállása óta több, mint egymillió példány könyvet küldött a könytárakba. Ennek hatása dolgozó népünk öntudatának növekedésében, politikai, szakmai és általános műveltségének emelkedésében jelentkezik. Eddigi működése során elmondhatjuk, hogy sokat fejlődött munkánk, sok tapasztalatot szereztünk, amelyeket igyekszünk hasznosítani.

Nem lebecsülendők a Könyvtárellátó eddig elért eredményei. Ma már több, mint 600 könyvtárral vagyunk szerződéses kapcsolatban, a Könyvtárosok Boltja szerződésen kívül mintegy 250 könyvtárat lát el. Hatezernél több iskolát vontunk be a szervezett könyvellátásba.

Munkánk kezdetekor nem tudtuk felmérni feladatunk nagyságát, bonyolultságát. Egyszerre akartunk mindent: ellátni a központi szerzeményezésű könyvtárakat, a tudományos-, az üzemi könyvtárakat stb. Menetközben alakult ki a Könyvtárellátó helyes, differenciált szervezeti felépítése. Ma már külön részleg foglalkozik a megyei, járási, városi könyvtárak ellátásával, más részleg az iskolakönyvtárakkal, az üzemi szakszervezeti könyvtárakkal és így tovább. A műszaki és a tudományos könyvtárakkal való kapcsolataink kiszélesítése a legközelebbi hónapok fő feladata lesz.

Cikkemben elsősorban a szakszervezeti könyvtárak szerzeményezésével kapcsolatos problémákról kívánok szólni — egyéb könyvtártípusok kérdéseire más alkalommal szeretnék visszatérni.

Sokszor még mindig azt tapasztaljuk, hogy egyes könyvtárak nem ismerik a Könyvtárellátó szolgáltatásait, ezért ennek szélesebbkörű ismertetését is feladatunkul tűzzük ki. Célunk, hogy a könyvtárak használják fel tájékoztató szolgálatunkat a számukra szükséges könyvek kiválasztásának megkönnyítésében, vásároljanak tartós könyvtári kötésű könyvet, kérjék tőlünk és vezessék be munkájukban a nyomtatott katalógus-kartonok használatát. Kísérjék figyelemmel és használják fel munkájukban a Könyvtárellátó terjesztésében forgalomba kerülő különféle fontos könyvtártudományi műveket.

Általában megoldottnak tekinthető a beérkező igények kielégítése, a rendelések határidőben történő kiszállítása. Javítanunk kell azonban a megjelenő könyvekről adott tájékoztatást, ismertetőt (annotációt) kellene adnunk a könyvekről és meg kell valósítanunk azt, hogy a könyvekről annotált katalógus-karton is készüljön.

Indokolt »A Könyv« előző számában Zalai elvtársnő cikkében foglalt kívánság, hogy a Könyvtárellátó ne csupán mechanikusan szállítsa a könyvtárak által rendelt könyveket, hanem legyen segítségükre a könyvek kiválasztásában is. A Könyvtárellátó eddigi munkájában ezt a célt szolgálják a tömegkönyvtárak és külön a műszaki könyvtárak részére megjelenő, könyvismertetővel ellátott »Különajánlat«-ok, de ezen túlmenően is felfigyelünk a kirívóan hibás megrendelésekre és főleg a budapesti könyvtáraknak telefonon is felhívjuk figyelmüket a helytelen megrendelésekre.

Meg kell azonban mondanunk, hogy véleményünk szerint a Könyvtárellátó saját hatáskörében nem tarthat vissza megrendeléseket azért, mert úgy gondolja, hogy a kért könyvek nem tartoznak elsőrendűen a megrendelő könyvtár gyűjtőkörébe. Nem teheti ezt meg, hiszen a könyvtár helyi körülményeit, speciális igényeit nem ismerheti teljesen és az is nagyon kérdéses, hogy a Könyvtárellátó — ez esetben az eladó — ilyen egyoldalú beavatkozását a rendelések felülbírálásába elfogadnák-e a könyvtárak. Annak, hogy a Könyvtárellátó intenzívebben foglalkozhassék a rendelések helyességének figyelésével és cselekvőleg beavatkozhasson a helytelennek vélt könyvrendelések korrigálásába, annak a technikai kérdéseken kívül (mint pl. személyzeti kérdések, rövid az 1—2 nap erre, ami a rendelések beérkezése és a kiszállítás megkezdése között van stb.) elsősorban az az előfeltétele, hogy a könyvtáraknál a hálózati elv következetesen érvényesüljön, és az ellenőrzést elsősorban az egyes hálózatokban végezzék el. A Könyvtárellátó csak a felelős irányító szerv (szakszervezet, központi könyvtár stb.) segítőtársa, gyakorlati végrehajtója lehet a tervszerű állománygyarapítás megvalósításában.

A könyvtárirányító szerveknek úgy hisszük segítséget jelent az, hogy rendelkezései végrehajtását egy kézben összpontosulva, a Könyvtárellátónál figyelheti, ellenőrizheti. Az irányító szervek és a Könyvtárellátó értékes együttműködésére már néhány jó példát is fel lehet hozni.

Így az Építőipari Dolgozók Szakszervezete, a Vasutas Szakszervezet kultúrosztálya kitűnően együttműködik a Könyvtárellátóval. A könyvtáraiktól beérkező megrendelésekről másolatot kapnak a

Könyvtárellátótól, és ők maguk állandóan tájékoztatják a Könyvtárellátót arról, hogy könyvtáraikba milyen könyvek eljuttatását tartják fontosnak.

Sok szakszervezetnél úgy tapasztaljuk, különösen a SZOT Elnökségének legújabb könyvtárügyi határozata után, hogy már egyre nagyobb fontosságot tulajdonítanak a könyvtáraknak. Így a Kohász-, Bányász-, Közlekedési Dolgozók Szakszervezete, valamint a Textiles Szakszervezet. Tapasztalatunk szerint azonban csak azok a szakszervezetek tudnak eredményt elérni ebben a kérdésben, amelyek a SZOT határozata szellemében a saját könyvtári munkájukra vonatkozólag szakszervezetükben külön is elnökségi határozatot hoznak és *gondoskodnak annak végrehajtásáról.* Vannak olyan szakszervezetek, melyek mai napig sem tettek jelentősebb lépést ezen a téren. Hogy miért? Erre sok magyarázatot kapunk, legtöbbször azonban azt, hogy a könyvtáraknak még nem állapították meg a beszerzésre rendelkezésükre álló keretösszeget, hogy több minisztériumtól kapják az ellátmányt, valamint azt, hogy »foglalkozni fognak a kérdéssel«. Komoly hiba, hogy sok üzemi könyvtáros nem tudja, milyen összeg áll a könyvtár fejlesztésének rendelkezésére. Az ilyen üzemeknél szokott azután leggyakrabban előfordulni, hogy a könyvbeszerzésre fordítandó pénzt másra költik el.

A megfelelő könyvek helyes kiválasztása a magasabb fokú könyvtárakban szakképzett könyvtárosok hozzáértése folytán kevesebb problémát okoz. Ezért a fő figyelmet az üzemi szakszervezeti könyvtárakra kell irányítani. A már említett SZOT könyvtárügyi határozat után az egyes szakszervezetek feladata, hogy élő könyvtárhálózat, irányításra képes központi könyvtár létrehozásával megteremtsék a tervszerű állománygyarapítás előfeltételeit. Ez a legfontosabb feladatok közé tartozik. Csak ott lehet eredményes könyvtári munkát végezni, ahol jó könyvek megfelelő választékban állnak az olvasók rendelkezésére. A Könyvtárellátó már most is biztosítani tudja a könyvtárak folyamatos ellátását, tájékoztató szolgálatunkat azonban meg kell javítanunk.

Új, az eddiginél jobb jegyzéket ad ki a Könyvtárellátó május hónaptól kezdve a *műszaki könyvtárak* részére, mely a *megjelenés előtt álló* könyveket sorolja fel, a könyv lényegét feltáró ismertetőkkel. A jegyzék a magyar könyvkiadók termésén kívül a legfontosabb, az NDK-ban megjelent műszaki kiadványokról, valamint minden olyan kiadvány megjelenéséről tájékoztat, amely a műszaki könyvtárak érdeklődésére számíthat. (Pl. tudományos intézetek saját kiadványai, szakbibliográfiái stb.)

Nagy segítséget fog jelenteni a műszaki könyvtáraknak az, hogy minden kiadványról nyomtatott, annotált katalóguskarton készül a jövőben. A jegyzék, mint említettük, megjelenés előtt tudósít a könyvekről és az ennek alapján begyűjtött megrendeléseket a könyv megjelenése után a Könyvtárellátó azonnal leszállítja, jelentősen meggyorsítva a könyveknek a könyvtárakba kerülését. Az új jegyzék sikere nagymértékben függ a könyvkiadók és az egyes kiadványok összeállításával és kiadásával foglalkozó intézmények részünkre adandó rendszeres, gyors tájékoztatásától.

Összegezve az eddigieket: a Könyvtárellátó 1955-ben még jobb munkával kívánja segíteni a könyvtárak működését a a könyvtárirányító szervekkel létesítendő szorosabb együttműködéssel, tájékoztató szolgálatának minőségi megjavításával és a technikai lebonyolítás (szállítás, elszámolás stb.) meggyorsításával és pontosabbá tételével.

Somogyi György

A **Corvina Idegennyelvű Könyvkiadó** ez év január 1-én alakult meg. Megalakulását többoldalról jelentkező igények indokolták. A legelsőbbrendű igény természetesen az volt, amely külföldről érkezett hozzánk és a magyar nép kultúrája iránt érdeklődők számára kért könyveket, folyóiratokat Magyarországról. Ez az igény találkozott országunk kultúrpolitikai vezető szerveinek azzal a törekvésével, hogy — a társadalmi berendezkedésre tekintet nélkül — az egyes államok békés egymás mellett élését a művészetek, a tudományok és a technika egészségesebb, gazdagabb, sokrétűbb kapcsolatainak kifejlesztésével elősegítse.

A Corvinának, mint egyetlen idegen nyelvű könyvkiadónknak, módjában lesz hathatósan népszerűsíteni külföldön a magyar kultúra legjavát, mégpedig olyan módon, hogy a magyar kultúra megismeréséhez alapvetően fontos könyveket a megfelelő körültekintéssel és tervszerűséggel adhatja ki, a legszínvonalasabb fordításban és a legelőnyösebb kiállításban.

Ebben az évben körülbelül 35 könyvet ad ki a Corvina, vagyis, ha a különböző nyelveken történő kiadásokat külön számoljuk, mintegy 100—120 könyvet — így szépirodalmi, zene- és orvostudományi, művészettörténeti, sport- és ismeretterjesztő műveket

—O—

Mintegy 40 000 látogatója volt a Nemzeti Múzeumban rendezett Csokonai emlékkiállításnak. Április 11-én ugyancsak a Nemzeti Múzeumban József Attila kiállítás nyílt a költő születésének 50. évfordulója alkalmából. (O. Sz. K.)

—O—

MEGJUTALMAZOTT LEVELEZŐINK

Kazimity György, Máté György és **Kellner Béla** levelezőinknek könyvet küldtünk ajándékba.